

LIETUVIŲ KALBOS IR LITERATŪROS BRANDOS EGZAMINO PROGRAMOS,
patvirtintos Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011 m. liepos 1 d. įsakymu Nr. V-1197
(2013 m. spalio 28 d. įsakymo Nr. V-1019 aktuali redakcija),

KOREGAVIMO PAGRINDIMAS

Atsižvelgiant į pastarųjų metų Lietuvių kalbos ir literatūros brandos egzamino rezultatus ir ypač į kritišką visuomenės požiūrį, kad privalomo brandos egzamino neišlaiko raštingi abiturientai, kurie nesiremia prie temos nurodytais autoriais, 2017 m. spalio 26 d. bendrame ŠMM Ugdymo plėtotės centro ir Nacionalinio egzaminų centro specialistų susitikime su Lietuvių kalbos ir literatūros vidurinio ugdymo bendrosios programos rengimo darbo grupės vadove ir nariais, Lietuvių kalbos ir literatūros mokytojų sąjungos pirmininke, Lituanistų sambūrio valdybos pirmininke, Lietuvių kalbos ir literatūros valstybinio brandos egzamino vertinimo komisijos pirmininke ir nariais, Lietuvių literatūros ir tautosakos instituto bei Lietuvių kalbos instituto mokslininkais ir LR Vyriausybės Ministro Pirmininko bei Švietimo ir mokslo ministro patarėjais, nutarta nuo 2018 metų sušvelninti Lietuvių kalbos ir literatūros brandos egzamino reglamentavimą, atsisakant būtino prie temos nurodytų autorių pasirinkimo. Nors tai ir padidintų galimybę mokiniams nesimokyti viso 11–12 klasių literatūros kurso, bet leistų mokytojams ramiau dirbti ir galimai sumažintų privalomo lietuvių kalbos ir literatūros brandos egzamino neišlaikiusių mokinių skaičių.

Šis reglamentavimas fiksuojamas koreguojant dvi susijusias Lietuvių kalbos ir literatūros brandos egzamino (toliau – LKL BE) programos dalis: IV. Egzamino užduoties pobūdis ir V. Egzamino vertinimas. Koregavimo esmę sudaro dviejų žodžių atsisakymas: „būtina“ keičiama į „siūloma“, „rekomenduojama“, o „(prie temos) nurodyti autoriai“ keičiami į „privalomi lietuvių autoriai“ pagal Lietuvių kalbos ir literatūros vidurinio ugdymo bendrąją (toliau – LKL VUB) programą. Be to, prie temos nurodomų rekomenduojamų autorių skaičius sumažinamas iki dviejų, nes daugiau pateikti nėra tikslinga.

Pagal LKL VUB programą privalomi yra ne tik lietuvių (Lietuvos) literatūros kanono autoriai, bet ir keletas užsienio autorių kūrinių. Pastarieji į LKL BE privalomai nėra įtraukiami, nes esminė LKL VUB ir LKL BE programų nuostata – egzamino užduotis formuluoti remiantis nacionaline literatūra. Tai atitinka ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės programoje akcentuojamą nacionalinės kultūros prioritetą.

Be to, koreguojant LKL BE programą dera ypač atsižvelgti į mokinius, besimokančius mokyklose tautinės mažumos kalba. Kadangi užsienio literatūros kūrinius šių mokyklų mokiniai daugiausia skaito per savo gimtosios kalbos pamokas, rašydami apie juos lietuviškai jie akivaizdžiai pristigtų konkrečios šių kūrinių leksikos (vardai, pavadinimai ir kt.) bei reikalingų frazių. Apie kūrinius paprastai pasakojama ta kalba, kuria jie skaitomi. Todėl ir dėl šios priežasties LKL BE programa privalo apsiriboti tik lietuvių (Lietuvos) autoriais.

Egzamino užduoties sąsiuvinyje būtų išvardyti visi pagal LKL VUB programą privalomi lietuvių (Lietuvos) autoriai, vadinamasis literatūros kanonas. Bendrajam kursui privalomi 23 lietuvių autoriai: *M. Mažvydas, M. Daukša, J. Radvanas, M. K. Sarbievijus, K. Donelaitis, A. Mickevičius, A. Baranauskas, V. Kudirka, Maironis, J. Biliūnas, J. Tumas-Vaižgantas, V. Krėvė, V. Mykolaitis-Putinas, J. Savickis, J. Aistis, H. Radauskas, S. Nėris, B. Sruoga, A. Škėma, Just. Marcinkevičius, M. Katiliškis, J. Aputis, S. Geda*. Išplėstiniam kursui privalomi 32 lietuvių autoriai, t. y. visi pagrindinio kurso autoriai ir dar devyni papildomi: *Č. Milošas, Šatrijos Ragana, V. Mačernis, B. Krivickas, M. Martinaitis, J. Vaičiūnaitė, A. Marčėnas, J. Kunčinas, M. Ivaškevičius*.

Papildomai mokiniai gali remtis visais programiniais tiek lietuvių, tiek užsienio autorių kūriniais.

Zita Nauckūnaitė

UPC Kalbų ir meninio ugdymo poskyrio vedėja

Zita.Nauckunaite@upc.smm.lt; mob. tel. + 370 698 44217